

Preken 24. mars 2016

Skjærtorsdag

Kapellan Elisabeth Lund

Det står skrevet i evangeliet etter Johannes i kapittel 13.

Det var like før påskehøytiden, og Jesus visste at hans time var kommet da han skulle gå bort fra denne verden og til sin Far. Han hadde elsket sine egne som var i verden, og han elsket dem helt til det siste. **2** De holdt måltid. Djevelen hadde alt gitt Judas, sønn av Simon Iskariot, den tanken i hjertet at han skulle forråde ham. **3** Jesus visste at Far hadde gitt alt i hans hånd, og at han var utgått fra Gud og gikk til Gud. **4** Da reiser han seg fra måltidet, legger av seg kappen, tar et linklede og binder det om seg. **5** Så heller han vann i et fat og begynner å vaske disiplenes føtter og tørke dem med linkledet som han hadde rundt livet. **6** Han kommer til Simon Peter. Peter sier: «Herre, vasker du mine føtter?» **7** Jesus svarte: «Det jeg gjør, forstår du ikke nå, men du skal forstå det siden.» **8** «Aldri i evighet skal du vaske føttene mine», sier Peter. «Hvis jeg ikke vasker deg, har du ingen del i meg», svarte Jesus. **9** Da sier Peter: «Herre, ikke bare føttene, men hendene og hodet også!» **10** Jesus sier til ham: «Den som er badet, er helt ren og trenger bare å vaske føttene. Dere er rene – men ikke alle.» **11** For han visste hvem som skulle forråde ham. Derfor sa han: «Dere er ikke alle rene.» **12** Da han hadde vasket føttene deres og tatt på seg kappen, tok han plass ved bordet igjen. Så sa han til dem: «Forstår dere hva jeg har gjort for dere? **13** Dere kaller meg mester og herre, og dere gjør det med rette, for jeg er det. **14** Når jeg som er herren og mesteren, har vasket deres føtter, da skylder også dere å vaske hverandres føtter. **15** Jeg har gitt dere et forbilde: Slik jeg har gjort mot dere, skal også dere gjøre. **16** Sannelig, sannelig, jeg sier dere: Tjeneren er ikke større enn herren sin, og utsendingen er ikke større enn han

som har sendt ham. **17** Nå vet dere dette. Og salige er dere så sant dere også gjør det.

Slik lyder det hellige evangelium.

På søndag var det palmesøndag, og Jesus red inn i Jerusalem og ble hyllet som en konge. Himmelkongen.

Når kongen kommer, og menneskene jubler, kan vi kanskje finne vår plass i menneskeflokkene som vil hylle Jesus.

Kanskje vi ser at det er noe spesielt med ham, og kanskje vi lengter etter å komme nærmere?

Vi kan også få gjemme oss i mengden.

Vi kan følge Jesus litt på avstand hvis vi vil.

Når Jesus rir inn i Jerusalem.

I dag, på skjærtorsdag, kommer Jesus helt nær. Han kneler ned ved føttene våre. Han ser hver enkelt, og viser at han vil være nær.

Vi hørte i prekenteksten at Jesus spiser sammen med disiplene sine.

Et måltid som bærer i seg det som skal komme.

De ligger rundt bordet, som de gjorde på den tiden.

Jeg vet ikke hva disiplene tenkte på. Vi vet bare at Judas hadde egne planer.

Noen av de andre hadde kanskje en fin kveld. De feira påske og spiste kveldsmat sammen med vennene sine. Sammen med Jesus.

Og følelsene fra palmesøndag satt kanskje fortsatt i kroppen. De huska hosiannaropene og kjente at nå skulle det skje. Nå skulle det bli synlig for alle hvem Jesus var.

De hadde gått opp til Jerusalem, de var på vei opp og fram.

De følger Jesus på hans vei mot seier.

Jeg tror ikke de visste at dette var det siste måltidet.

Jesus hadde snakka med dem flere ganger om at han skulle lide og dø, men jeg vet ikke om de hadde tatt det inn. Det kan være vanskelig å ta til seg noe som ikke passer inn i vårt eget bilde av virkeligheten. Eller i våre egen drømmer om hvordan det skal bli.

Hvor er vi på vei med livene våre?

Mens de spiser dette måltidet, reiser Jesus seg fra bordet.

Himmelkongen legger av seg kappen. Tegnet på hans rang. Det greske ordet tithenai, som oversettes med å legge av seg, blir også brukt om å gi livet sitt. Det at Jesus legger av seg kappen henger sammen med den veien han skal gå.

Nå lar han kappen falle, og binder et linklede om seg. Så heller han vann i et fat, kneler ned og begynner å vaske disiplenes skitne føtter.

På den tiden var det en slavejobb. En slave er en annen persons eiendom. De var ikke mye verdt. De ble slått, misbrukt og solgt videre. Og det var til og med bare de yngste slavene, de som var nederst på rangstigen, som ble satt til å vaske føtter.

Jesus gjør den usleste slavens jobb.

Han kneler ned og vasker bort møkka med sine egne hender.

Han berører hver enkelt.

Tenk deg at du ligger ved det bordet.

Du ser hvordan Jesus kneler der borte. Du ser hvordan han heller vann over føtter, vasker mellom tærne. Du hører vannet som sildrer, og ser hvor forsiktig og nøye han tørker med linkledet. Så tømmer han ut det grumsete vannet, fyller med nytt vann og går til neste disippel.

Du ser ned på dine egne føtter. De er ikke rene.

Snart er det din tur. Han nærmer seg deg. Hvordan tar du ham imot?

Når Jesus kommer til Peter, blir han stoppa. Peter må si ifra når han opplever at noe blir feil. Selvfølgelig skal ikke selve mesteren vaske hans føtter.

Selvfølgelig kan ikke han gjøre en slavejobb for Peter.

Men Jesus må gjøre det. Hvis ikke har du ingen del i meg, sier han til Peter.

Jesus vil ha fellesskap, og det er like viktig å ta imot omsorg som det er å gi omsorg. Og så gir Peter seg hen, og lar Jesus vaske.

Men det er ikke rart om vi kjenner på motstand. Vi vet jo ikke helt hva som kan skje hvis vi slipper Jesus tettere på oss, hvis vi lar ham ta tak i det som ikke er rent. Lar ham komme helt nær med sin kjærlighet til oss og omsorg for oss.

Heldigvis er Jesus tålmodig. Han venter til vi er klare, og har god tid hvis vi trenger det. Jesus møter alle mennesker forskjellig. Han kjente Peter og visste nok at han trengte direkte tale. Og han kjenner deg. Vet hva du trenger.

Uansett kan vi være trygge på at han vil ha fellesskap med oss og at han vil være så nær som vi lar ham være.

Hvor er vi på vei med livene våre?

Når Jesus legger av seg kappen, gjør han seg sårbar som en slave.

Han stiller seg naken, og han kneler ned i ydmykhet og ærbødighet.

Det er nesten som i et frieri. Han vil dele livet med oss.

Han vil at vi skal ha del i ham. At vi skal være ett med ham.

Og den som lar ham vaske føttene er også sårbar. Kan kjenne seg naken.

Jeg tenker at det skjer noe helt spesielt når man åpner opp for hverandre på den måten.

Når vi viser hverandre vår sårbarhet. Det er den eneste måten å komme nær på.

Vi har så lett for å tenke at det å være sårbar er noe negativt.

Kanskje fordi vi føler at vi gjør oss så små når vi viser sårbarhet.

Vi blir så nakne.

Men sårbarheten gjør oss mennesker i stand til å elske.

Og den gjør oss istand til å ta imot kjærlighet fra andre.

Vi åpner oss når vi viser sårbarhet.

Vi åpner oss for Gud, for livet og for hverandre.

Jesus viser at vi er verdt å gå på kne for. Vi er verdt å elske.

Himmelkongen går på kne for oss.

Jesus vasker alle føttene. Så tar han på seg kappen igjen og tar plass ved bordet.

Jeg tror det var veldig stille. Alle tolv lå der med nyvaskede føtter og lytta.

”Når jeg som er herren og mesteren, har vasket deres føtter, da skylder også dere å vaske hverandres føtter. Jeg har gitt dere et forbilde: Slik jeg har gjort mot dere, skal også dere gjøre”.

Vi skjønner jo at vi ikke skal gå rundt og dra av hverandre sokkene.

Men kan vi legge av oss vårt bilde av oss selv som for gode for noen oppgaver?

Kan vi tørre å være sårbare?

Kan vi bestemme oss for at vi vil hjelpe hverandre?

Kan vi knele ned i ærbødighet for våre medmennesker?

Kan vi legge bort vår frykt for å skitne oss til?

Kan vi elske vår neste?

Pave Frans vasker føtter i dag. For noen kan det høres litt rart ut. Han gjør det som en symbolhandling. I dag vasker han føttene på et senter for flyktninger.

Hvor er vi på vei med livene våre?

Tenker vi opp og fram?

Eller følger vi Jesus?

Er målet vårt å stadig få det bedre selv,

eller er det å være gode medmennesker for andre?

Jesus går ikke utenom det vanskelige. Han elsker oss gjennom lidelse og død.

I morgen er det langfredag, og vi skal høre lidelseshistorien i kirkene. Vi får høre om at Jesus er redd. Han ligger på kne i Getsemane og ber sin far om å få slippe, hvis det er mulig.

«Abba, Far! Alt er mulig for deg. Ta dette begeret fra meg! Men ikke som jeg vil, bare som du vil».

Dette begeret. Det er et uttrykk fra det gamle testamentet for et menneskes tilmålte porsjon av lidelser og prøvelser.

Det kan kalles lidelsens beger. Et menneskes porsjon.

Jesus drakk begeret. Han velger å stå i det, å gå inn i lidelsen for vår skyld.

Det var hans porsjon, hans oppgave.

Og det gjorde han som en byttehandel. Lidelsens beger helles i Jesus, og hans blod fyller velsignelsens beger. Det er det begeret Jesus hever mot slutten av måltidet.

Dette måltidet som bærer i seg det som skal komme. Jesus hever begeret og innstifter nattverden. Han lærer disiplene hvordan de kan få fortsette å komme nær ham når han ikke er fysisk tilstede lenger.

I nattverden kan vi la Jesus slippe til og vaske oss.

Den er for oss med skitne føtter. For oss som trenger Jesus.

Judas, som alt hadde bestemt seg for å forråde ham, fikk ta del i det.

Peter som senere fornektet ham, fikk ta imot.

Nattverden er for alle oss som vil følge Jesus, og som innser at vi er totalt avhengige av ham. Vi klarer ikke å gjøre oss selv lik mesteren.

Vi må ta imot det han gir.

Vi må la ham vaske oss og forvandle oss. La ham gi oss et tjenende sinn.

Himmelkongen legger kappen av seg. Han får en tornekrone på hodet.

Vi er kalt til å følge ham.

Til å knele.

Først ved alterringen. Og så hos de menneskene som trenger oss.

Amen